

Εξελίξεις στο σύστημα κοινωνικής ασφαλιστικής προστασίας - Η άμεση πληροφόρηση των ενδιαφερομένων

της Μαίρης Μαρματάκη - Μόλχο

Τελευταία έχουν προώθηθει σημαντικές ρυθμίσεις στο χώρο της Κοινωνικής Ασφάλισης τόσο σ' ό,τι αφορά την βελτίωση των παροχών όσο και σ' ό,τι αφορά την καλύτερη πληροφόρηση των πολιτών σε θέματα ασφάλισης, συνταξιοδότησης και πρόνοιας γενικότερα.

Θα προσπαθήσουμε να δώσουμε μια γενική εικόνα αυτών των προσπαθειών δίνοντας έμφαση στο θέμα της πληροφόρησης που αποτελεί σημαντική καινοτομία στα πλαίσια του καθιερωμένου τρόπου λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης.

1. Βελτιώσεις και νέες ρυθμίσεις στο υπάρχον Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης

Ένας από τους πρωταρχικούς στόχους του καινούργιου Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που δημιουργήθηκε τον Οκτώβριο του 1982 με διαχωρισμό από το Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών όλων των αρμοδιοτήτων που αφορούν την Κοινωνική Ασφάλιση, είναι η εξασφάλιση ανθρώπινων συντάξεων και παροχών κάθε είδους και οι διαρθρωτικές και λειτουργικές μεταβολές, απαραίτητες για τον εκσυγχρονισμό του Ελληνικού Συστήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Στα πλαίσια αυτά οι σημαντικότερες ρυθμίσεις στη διετία που πέρασε είναι:

- α) Ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) καθιέρωσε αυτοτελή σύνταξη αγρότισσας ίση με εκείνη του αγρότη από 1/4/1984. Η προσαύξηση λόγω ανήλικων παιδιών δίνεται στον ένα από τους δύο συνταξιούχους γονείς ανεξάρτητα φύλλου. Επίσης δίνεται η δυνατότητα συνταξιοδότησης ανασφάλιστων υπερηλικών από τον ΟΓΑ, εφ' όσον δεν διαθέτουν άλλους πόρους, με ποσά ανάλογα των αγροτικών συντάξεων

(η συνταξιοδότηση αρχίζει από το 68^ο έτος της ηλικίας τους, Ν. 1422/84, άρθρο 17. Ο Νόμος για ασφαλιστική προστασία ανασφάλιστων υπερηλικών είναι ο Ν. 1396/82). Επίσης από 1/7/84 ο ΟΓΑ χορηγεί πλήρη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στους αγρότες καθώς και σε ανασφάλιστους. Τέλος καθιερώνεται από 1/7/84 επίδομα άδειας για τους συνταξιοδοτούμενους αγρότες.

- β) Με τον Νόμο 1422/13.3.84 συστάθηκε Κλάδος Αυτοτελώς Απασχολούμενων Ελεύθερων και Ανεξάρτητων Επαγγελματιών στο ΙΚΑ, ο οποίος λειτουργεί από 1/7/84.

Στον Κλάδο αυτό εντάσσονται:

- οι αυτοτελώς απασχολούμενοι ανασφάλιστοι
  - οι ασφαλισμένοι σε ταμεία Αυτοτελώς απασχολούμενων που εντάσσονται στον Κλάδο, αν σε σχέση με τους πόρους τους δεν είναι σε θέση να δώσουν τουλάχιστον τις ίδιες σε έκταση και ύψος παροχές που δίνει, κάτω από τις ίδιες προϋποθέσεις, ο Κλάδος.
- Στο καταστατικό του Κλάδου υπάρχει μέριμνα:
- να καθιερωθεί η δυνατότητα προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης, ώστε όσοι διακόπτουν την απασχόλησή τους

πριν από τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης να μην χάνουν τα δικαιώματά τους.

- να δίνεται η δυνατότητα αναγνώρισης και εξαγοράς, μέσα σε εύλογη προθεσμία, χρόνου άσκησης του επαγγέλματος για τον οποίο οι ενδιαφερόμενοι δεν μπόρεσαν να ασφαλιστούν.
- γ) Με το Ν. 1405/83 επεκτάθηκε η διαδοχική ασφάλιση από τον Ιδιωτικό τομέα στο Δημόσιο και σε περίπτωση που δεν συμπληρώνει ο δικαιούχος συντάξιμα χρόνια, από το Δημόσιο στον Ιδιωτικό τομέα.
- δ) Με Νόμο που ψηφίστηκε πρόσφατα δίνεται η δυνατότητα προαιρετικής ασφάλισης των Ελλήνων υπηκόων και ομογενών που είναι εγκαταστημένοι στο Εξωτερικό σε ειδικό λογαριασμό που δημιουργείται στο ΙΚΑ. Επίσης:
  - δίνεται η ευκαιρία στους πιο πάνω ομογενείς να ασφαλιστούν προαιρετικά στον Κλάδο Υγείας του ΙΚΑ για να έχουν περίθαλψη τόσον αυτοί όσο και τα μέλη της οικογένειάς τους κατά τη διάρκεια της μόνιμης ή προσωρινής παραμονής τους στην Ελλάδα.
  - δίνεται η δυνατότητα στους ομογενείς που έχουν ήδη επαναπατριστεί να αναγνωρίσουν και να εξαγοράσουν το χρόνο απασχόλησής τους στο Εξωτερικό και να αποκτήσουν δικαιώ-

ματα συνταξιοδότησης. Από τη ρύθμιση αυτή εξαιρούνται οι χώρες της ΕΟΚ καθώς και εκείνες που έχουν γίνει ειδικές διμερείς συμβάσεις (α-νατολικές χώρες).

Με τον ίδιο Νόμο ρυθμίζονται επίσης μεταξύ άλλων και τα παρακάτω και εξής:

- Συνιστάται στο ΙΚΑ Κλάδος πρόσθετης προαιρετικής ασφάλισης για τη χορήγηση εφάπαξ παροχής μετά τη λήξη της ασφαλιστικής σχέσης (κυρίως για τους εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα).
- Ο χρόνος επιδότησης των μητέρων από τον ΟΑΕΔ λόγω κυοφορίας και λοχείας θεωρείται ως χρόνος ασφάλισης.
- Ρυθμίζεται το θέμα της ασφάλισης για περιβαλψη διαζευγμένων συζύγων που πριν από τη λύση του γάμου καλύπτονταν ως προστατευόμενο μέλος του άλλου συζύγου.

ε) Δόθηκαν σημαντικές αυξήσεις στα κατώτατα όρια συντάξεων. Έτσι σήμερα η κατώτατη σύνταξη για το ΙΚΑ είναι για σύνταξη γήρατος και αναπηρίας 23.130 δρχ. (χωρίς προσαυξήσεις) και για συντάξεις λόγω θανάτου 20.560 δρχ.

Ανάλογες αυξήσεις έγιναν και στις συντάξεις 17 από τα 20 κλαδικά ταμεία που υπάρχουν.

Για το σύνολο των Κοινωνικών παροχών η Ελλάδα δαπάνησε για το 1983 το 21,91% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος έναντι 20,57% του 1982 και 15,76% του 1980.

Στο πενταετές σχέδιο ανάπτυξης προβλέπεται μια αύξηση της τάξης του 3,5-4% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος στη διάρκεια της πενταετίας 1983 - 1987.

2. Σύστημα πληροφόρησης για θέματα κοινωνικής ασφάλισης με εφαρμογή της σύγχρονης τεχνολογίας

Σήμερα ο χώρος της Κοινωνικής Ασφάλισης εμφανίζεται ιδιαίτερα κατακερματισμένος. Στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Κοινωνικής Ασφάλισης υπάγονται 32 φορείς κύριας ασφαλιστικής προστασίας,

63 επικουρικής ασφάλισης, 62 πρόνοιας και 61 ταμεία αλληλοβοήθειας. Αποτέλεσμα είναι η πολυνομία και η πολυπλοκότητα των ρυθμίσεων που διέπουν την Ασφαλιστική προστασία.

Ξεκινώντας από το γεγονός ότι δύο ασφαλιστικοί φορείς, το ΙΚΑ και ο ΟΓΑ με 1.976.350 και 2.033.000 δικαιούχους ασφαλιστικής προστασίας αντίστοιχα, καλύπτουν το 80% περίπου του συνόλου, το Υπουργείο αποφάσισε να διευκολύνει την πληροφόρηση των πολιτών σ' ότι αφορά θέματα αρμοδιότητας των δύο αυτών Οργανισμών. Σ' αυτούς προστέθηκε και το ΤΕΒΕ (Ταμείο Επαγγελματοβιοτεχνών Ελλάδας) που απευθύνεται σε 365.000 περίπου ενδιαφερόμενους.

Σαν πρώτο θέμα άμεσου ενδιαφέροντος, το οποίο μπορεί να αντιμετωπιστεί με βάση τις δυνατότητες που υπάρχουν, διαλέχθηκε η Νομοθεσία των πιο πάνω Οργανισμών και συγκεκριμένα η Νομοθεσία που αφορά τη Συνταξιοδότηση (προϋποθέσεις, δικαιώματα, δικαιολογητικά).

Αποφασίστηκε να χρησιμοποιηθεί για πρώτη φορά στην Ελλάδα η τεχνολογία VIDEOTEX η οποία δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης σε πληροφορίες αποθηκευμένες σε ηλεκτρονικό υπολογιστή με τρόπο απλό, διαλογικό, χωρίς μεγάλο κόστος και χωρίς πρόσθετες κατ' ανάγκη τηλεπικοινωνιακές απαντήσεις (χρησιμοποιείται κοινό τηλεφ. δίκτυο).

Το σύστημα το ίδιο είναι καθοδηγητικό και η εκπαίδευση των χειριστών γίνεται σε αμελητέο χρόνο.

Έτσι το Υπουργείο δημιούργησε αρχικά τρεις βάσεις πληροφοριών για τους Οργανισμούς ΙΚΑ, ΟΓΑ, και ΤΕΒΕ αντίστοιχα για τα θέματα συνταξιοδότησης, με προοπτική να προστεθούν βάσεις πληροφοριών για την περιβαλψη (ιατροφαρμακευτική, νοσοκομειακή) καθώς και γενικές Διοικητικές πληροφορίες.

Με τον τρόπο αυτό η πληροφόρηση του πολίτη θα είναι άμεση αντικειμενική και πλήρης και θα δίνεται από τον χειριστή ειδικού τερματισμού σταθμού που θα εξοπλίσει τα τμήματα πληροφοριών των υποκαταστημάτων των παραπάνω Οργανισμών που έχουν τη μεγαλύτερη συναλλαγή με το κοινό. Επί πλέον θα εξασφαλίζεται η ταχύτερη ενημέρωση με κάθε καινούργια ρύθμιση, η οποία θα ενημερώνει το σύστημα κεντρικά και δεν θα βασίζεται στην κυκλοφορία εγκυκλίων που πολλές φορές δεν διαβάζονται από τους αρμόδιους.

Το σύστημα προβλέπει αρχικά την εγκατάσταση 10 τερματικών σταθμών διασπαρμένων σε υποκαταστήματα του ΙΚΑ και του ΤΕΒΕ, στον ΟΓΑ, σε μία ή δύο Νομαρχίες και ενδεχομένως σε Ενώσεις Εργαζομένων. Η επικοινωνία με τον Κεντρικό Ηλεκτρονικό Υπολογιστή θα γίνεται μέσω του κοινού τηλεφωνικού δικτύου. Αργότερα θα μπορούν να εγκατασταθούν και άλλοι τερματικοί σταθμοί είτε σε άλλα υποκαταστήματα των Ασφαλιστικών Οργανισμών, είτε σε ενδιαφερόμενους φορείς.

Ο Κεντρικός εξοπλισμός και οι βάσεις πληροφοριών θα ευρίσκονται στο Υπουργείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Το σύστημα αυτό πληροφόρησης αναπτύσσεται χάρη σ' ένα πρόγραμμα επιστημονικής συνεργασίας ανάμεσα στην Ελλάδα και τη Γαλλία, που κατευθύνεται από το Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας, και βασίζεται στη γαλλική έκδοση του VIDEOTEX που λέγεται TELETEL.

Η δοκιμαστική λειτουργία του συστήματος προβλέπεται να αρχίσει τον Οκτώβριο του 1984, ενώ πλήρης εκμετάλλευσή του θα γίνεται από το ερχόμενο έτος.

Για τους ενδιαφερόμενους περισσότερες πληροφορίες μπορούν να δοθούν από τη Δ/ση Μηχανογράφησης του Υπουργείου Κοιν. Ασφαλίσεων (κ. Μαρματάκη, τηλ. 3239369/416).